

Bouwbesluit 2012

Gelijkwaardigheid

Een groot aantal bestaande voorschriften over het (ver)bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen en andere bouwwerken is samengevoegd in een geheel nieuw Bouwbesluit: het Bouwbesluit 2012. Dit nieuwe besluit komt in de plaats van het Bouwbesluit 2003, de daarbij behorende ministeriële regeling, het Gebruiksbesluit en een aantal voorschriften uit de gemeentelijke bouwverordeningen. Het nieuwe Bouwbesluit bevat ook enkele nieuwe voorschriften. Het Bouwbesluit 2012 bevat voorschriften voor het bouwen, slopen en gebruiken van bouwwerken. Op grond van de gelijkwaardigheidsbepaling mag op een andere manier aan een dergelijk voorschrift worden voldaan dan in het voorschrift is aangegeven. Voorwaarde is dat de gekozen oplossing minstens dezelfde mate van veiligheid, bescherming van de gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en bescherming van het milieu biedt als met het betreffende voorschrift is beoogd. Dit biedt bijvoorbeeld meer ruimte voor het toepassen van innovatieve oplossingen.

De systematiek van het Bouwbesluit 2012

Het Bouwbesluit 2012 bevat voorschriften die zoveel mogelijk bestaan uit een aansturingsartikel (met een bijbehorende aansturingstabel) waarin een functionele eis is opgenomen. Daarnaast zijn er voorschriften - zoveel mogelijk in de vorm van prestatie-eisen - waarin staat hoe je aan die functionele eis kunt voldoen. Deze prestatie-eisen bestaan meestal uit een grenswaarde en een bepalingsmethode om te kunnen bepalen of met de gekozen oplossing aan de grenswaarde wordt voldaan. Hiervoor wordt veelal verwezen naar private documenten, zoals NEN-normen. Wordt voldaan aan deze prestatie-eisen dan wordt automatisch voldaan aan het Bouwbesluit 2012.

Een voorbeeld van een functionele eis is dat een te bouwen bouwwerk een zodanige voorziening voor luchtverversing heeft dat het ontstaan van een voor de gezondheid nadelige kwaliteit van de binnenlucht wordt voorkomen.

Een voorbeeld van een daarmee samenhangende prestatie-eis met een grenswaarde is dat een verblijfsgebied een voorziening voor luchtverversing heeft met een volgens NEN 1087 bepaalde capaciteit van ten minste $0,9 \text{ dm}^3/\text{s}$ per m^2 vloeroppervlakte met een minimum van $7 \text{ dm}^3/\text{s}$.

Het is echter niet zo dat er geen andere wijze is om aan het Bouwbesluit 2012 te voldoen. In het Bouwbesluit 2012 is daarvoor een gelijkwaardigheidsbepaling opgenomen. Dit geeft de mogelijkheid om in bouwwerken oplossingen toe te passen die niet voldoen aan de prestatie-eisen en eventueel zelfs niet aan de functionele eisen. Deze oplossingen moeten wel "gelijkwaardig" zijn. Het bevoegd gezag (doorgaans de gemeente) moet beoordelen of de gelijkwaardige oplossing voldoet. De initiatiefnemer zal het bevoegd gezag ervan moeten overtuigen dat een gekozen oplossing in een specifiek geval gelijkwaardig is. De gelijkwaardigheidsbepaling maakt dat het Bouwbesluit 2012 geen belemmering vormt voor nieuwe en innovatieve oplossingen.

Wanneer gelijkwaardigheid?

Het artikel over gelijkwaardigheid in Bouwbesluit 2012 luidt als volgt:

Artikel 1.3 Gelijkwaardigheidsbepaling

- Aan een in hoofdstuk 2 tot en met 7 gesteld voorschrift hoeft niet te worden voldaan indien het bouwwerk of het gebruik daarvan anders dan door toepassing van het desbetreffende voorschrift ten minste dezelfde mate van veiligheid, bescherming van de gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en bescherming van het milieu biedt als is beoogd met de in die hoofdstukken gestelde voorschriften.*
- Een gelijkwaardige oplossing als bedoeld in het eerste lid wordt bij het gebruik van het bouwwerk in stand gehouden.*

Een initiatiefnemer kan zich beroepen op gelijkwaardigheid bij toepassing van voorschriften die in hoofdstuk 2 tot en met 7 gegeven zijn. Uit lid 1 volgt dat de gelijkwaardigheid geldt voor ieder voorschrift in de hoofdstukken 2 tot en met 7, dit betekent dat het zowel kan gaan om een prestatie-eis als om een functionele eis. Ook is het mogelijk dat het om meerdere voorschriften tegelijkertijd gaat. Uit lid 1 volgt verder dat bij een beroep op gelijkwaardigheid moet worden getoetst of met de voorgestelde oplossing ten minste dezelfde mate van veiligheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en bescherming van milieu en gezondheid (de vijf pijlers van het Bouwbesluit) wordt bereikt als is beoogd in de voorschriften in hoofdstuk 2 tot en met 7. Dit betekent dat een gelijkwaardige oplossing in principe moet worden beoordeeld op alle vijf de pijlers van het Bouwbesluit 2012. Bij een voorschrift dat in het Bouwbesluit 2012 uit oogpunt van veiligheid is gesteld, kunnen namelijk ook overwegingen van bruikbaarheid, gezondheid, energiezuinig en milieu een rol spelen. Met deze brede beoordeling wordt voorkomen dat een gelijkwaardige oplossing voor een enkel voorschrift zou leiden tot strijdigheid met wat is beoogd met de andere voorschriften.

Wil men bijvoorbeeld brandcompartimenten realiseren die groter zijn dan het maximum dat is aangegeven in de prestatie-eisen uit het Bouwbesluit, dan kunnen die met een beroep op gelijkwaardigheid toch gerealiseerd worden. Op grond van de prestatie-eisen in de afdelingen 2.10 "Beperking van uitbreiding van brand" en 2.11 "Verdere beperking van uitbreiding van brand en beperking van verspreiding van rook" zouden anders geen brandcompartimenten of subbrand-compartimenten mogelijk zijn die groter zijn dan aangegeven in die afdelingen. Bij het beroep op gelijkwaardigheid moeten het compartiment en de inrichting daarvan wel zodanig zijn dat er ook daadwerkelijk sprake is van een zelfde brandveiligheidsniveau als beoogd in het Bouwbesluit 2012.

Wanneer is iets gelijkwaardig?

Om te bepalen of sprake is van een gelijkwaardige oplossing is het van belang om vast te stellen wat de wetgever met de voorschriften heeft beoogd. Veelal kan dit worden afgeleid uit de functionele of prestatie-eisen. De functionele en prestatie-eisen zijn een invulling van wat de overheid heeft beoogd, maar zijn niet de overheidsdoelstellingen zelf. De functionele en prestatie-eisen hoeven daarom ook niet de basis te vormen waarop gelijkwaardigheid moet worden beoordeeld. Gelijkwaardigheid kan ook worden getoetst aan de overheidsdoelstellingen zelf. Deze overheidsdoelstellingen kunnen worden afgeleid uit:

- de Nota van toelichting bij het Bouwbesluit 2012;
- de wetshistorie;
- Kamerstukken en andere officiële publicaties;
- onderzoeksresultaten die ten grondslag hebben gelegen aan een voorschrift.

Combinatie van gebruikstechnische, bouwtechnische en/of organisatorische oplossingen

Het is mogelijk om gelijkwaardigheid op meerdere manieren in te vullen, waarbij ook een combinatie van oplossingen ervoor kan zorgen dat bij een bouwwerk op een andere manier toepassing wordt gegeven aan een bepaald voorschrift uit de hoofdstukken 2 tot en met 7 dan in dat voorschrift is aangegeven. Dit kan een combinatie van bouwtechnische, organisatorische of gebruikstechnische oplossingen zijn. Het is dus mogelijk om niet te hoeven voldoen aan een bouwtechnisch voorschrift omdat door bijvoorbeeld een combinatie van organisatorische en installatietechnische oplossingen eenzelfde 'beschermingsniveau' wordt bereikt als is beoogd met het voorschrift.

Op grond van het tweede lid van artikel 1.3 van het Bouwbesluit 2012 moet een gelijkwaardige oplossing bij het gebruik van het bouwwerk in stand worden gehouden. Indien dit niet gebeurt, kan het bevoegd gezag hiertegen optreden. Als de oplossing niet in stand is gehouden,

wordt het doel immers niet bereikt. Het bevoegd gezag zal bij de beoordeling of sprake is van gelijkwaardigheid ook rekening houden met hoe aannemelijk het is dat een in theorie gelijkwaardige oplossing ook in de praktijk gelijkwaardig zal zijn. Hierbij kan bijvoorbeeld meespelen dat bouwkundige oplossingen over het algemeen meer zekerheid bieden dan organisatorische. Bij bouwtechnische oplossingen speelt menselijk handelen slechts eenmalig - bij het tot stand brengen van de bouwtechnische oplossing (bij de bouw) - een rol en bij organisatorische oplossingen voortdurend. Er moet dus een zekere inschatting worden gemaakt van de kans dat in praktijk ook op de langere termijn daadwerkelijk wordt voldaan aan de eisen. Ook een maatregel die vanuit andere wet- en/of regelgeving is voorgeschreven mag worden betrokken in de gelijkwaardigheid. Bijvoorbeeld als vanuit arbeidsomstandigheden een organisatorische oplossing verplicht is en die oplossing ook kan dienen om als gelijkwaardig te worden aangemerkt, dan is dit uiteraard toegestaan.

Aantonen gelijkwaardigheid

Gelijkwaardigheid moet aan het bevoegd gezag voldoende aannemelijk worden gemaakt. Wanneer in een vergunningaanvraag voor het bouwen of een vergunningaanvraag of melding voor brandveilig gebruik van een gebouw een beroep op gelijkwaardigheid wordt gedaan, wordt gelijkwaardigheid betrokken bij de beoordeling van die vergunningaanvraag/melding.

Bijvoorbeeld: een ruimte is vanuit het oogpunt van brandveiligheid slechts geschikt voor een bepaald aantal personen, maar twee keer per jaar wordt er een evenement georganiseerd waarbij dit maximum aantal wordt overschreden. Een organisatorische oplossing kan dan bijvoorbeeld zijn dat tijdens zo'n evenement tijdelijk een of meerdere brandwachten aanwezig zijn om de brandveiligheid te waarborgen. Maar als in die ruimte veel vaker een overschrijding van het aantal personen plaatsvindt, dan is de kans groter dat er iets misgaat met de organisatorische oplossing, dus dat verzuimd wordt de brandwacht daadwerkelijk elke keer in te zetten. Het bevoegd gezag kan hier rekening mee houden bij de beoordeling of in een specifiek geval sprake is van een gelijkwaardige oplossing.

Indien geen omgevingsvergunning vereist is, moet als gebruik wordt gemaakt van gelijkwaardigheid bij voorschriften uit hoofdstuk 6 en 7 een gebruiksmelding worden gedaan. Het bouwwerk mag dan niet in gebruik worden genomen of gebruikt worden zonder of in afwijking van een gebruiksmelding.

Gelijkwaardigheid kan aannemelijk worden gemaakt met bijvoorbeeld een CE-markering of een erkende kwaliteitsverklaring waaruit blijkt dat de oplossing voldoet aan het Bouwbesluit 2012. Daarnaast is er de mogelijkheid het bevoegd gezag ervan te overtuigen dat de gekozen gelijkwaardige oplossing voldoet met behulp van bijvoorbeeld een onderzoek dat is uitgevoerd om die gelijkwaardigheid aan te tonen, een wetenschappelijke publicatie waaruit blijkt dat de gekozen oplossing zal voldoen of een publicatie van de Adviescommissie Praktijktoeepassing Brandveiligheidsvoorschriften. Uiteraard moet er wel rekening worden gehouden met veranderende regelgeving. Het kan dus zijn dat een publicatie mede kan worden gebruikt om gelijkwaardigheid aan te tonen, maar dan moet wel, in gevallen dat de publicatie steunt op het Bouwbesluit 2003, zo nodig een vertaalslag worden gemaakt naar het Bouwbesluit 2012.

Ook is het belangrijk dat wordt onderbouwd waarom in dit specifieke geval kan worden volstaan met de gekozen oplossing. Het is namelijk zo dat gelijkwaardige oplossingen (kunnen) zijn afgestemd op het specifieke bouwwerk en dit betekent dat een gelijkwaardige oplossing dus niet per definitie in elk bouwwerk als gelijkwaardig kan worden gezien. Een gelijkwaardige oplossing blijft dus altijd maatwerk.

Mogelijkheid inwinnen advies van de Adviescommissie Praktijktoeepassing Brandveiligheidsvoorschriften.

Burgers, ondernemers en overheden kunnen bij de Adviescommissie Praktijktoeepassing Brandveiligheidsvoorschriften advies vragen over hoe de voorschriften voor brandveiligheid moeten worden uitgevoerd. Deze adviescommissie kan bijvoorbeeld worden ingeschakeld indien er verschil van inzicht is tussen de initiatiefnemer en de gemeente over de gelijkwaardigheid van een oplossing bij de

toepassing van de voorschriften over brandveiligheid. Het kan dan gaan om een verschil van mening bij een omgevingsvergunning voor het bouwen of voor brandveilig gebruik, een melding brandveilig gebruik of bij een handhavingsbesluit. De gekozen oplossing moet voldoende gedocumenteerd zijn. Het advies kan worden gevraagd door invulling van het formulier 'adviesaanvraag brandveiligheid' dat te vinden is op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/bouwvoorschriften/voldoen-aan-bouwbesluit-2012/brandveilig-gebruik-gebouwen. De uitgebrachte adviezen van de commissie worden op het internet gepubliceerd bij de veelgestelde vragen van de Helpdesk Bouwregelgeving en Brandveilig gebruik. Deze helpdesk is te vinden op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving.

Meer informatie?

Bij inwerkingtreding van het Bouwbesluit 2012 hoort een goede uitleg van het besluit. De voorlichtingsmiddelen die hierbij worden ingezet zijn divers.

- In september 2011 is gestart met opleidingen voor het bevoegde gezag. Deze opleidingen waren gratis en zijn eind 2011 afgerond. Bij deze trainingen is gebruik gemaakt van het Praktijkboek Bouwbesluit 2012. Een pdf-versie hiervan kunt u vinden op www.rijksoverheid.nl.
- Deze brochure is het nieuwe informatieblad over het Bouwbesluit 2012 en gelijkwaardigheid. Er zijn diverse informatiebladen over verschillende onderwerpen uit het Bouwbesluit 2012 gemaakt. Deze staan op www.rijksoverheid.nl.
- Op www.rijksoverheid.nl/bouwregelgeving staat de integrale tekst van het Bouwbesluit 2012 en het bijbehorende Besluit wijziging Bouwbesluit 2012. Samen vormen zij het nieuwe Bouwbesluit. Ook staat hier een doorlopende tekst van de bijbehorende toelichtingen.
- Op dezelfde site staat een transponeringstabel waarin is terug te vinden waar artikelen uit het Bouwbesluit 2003, het Gebruiksbesluit, de Model Bouwverordening (MBV) en andere relevante regelgeving zijn terecht gekomen in het Bouwbesluit 2012.
- Op 25 april 2012 heeft een congres over het Bouwbesluit 2012 plaats gevonden. Tijdens deze dag zijn betrokkenen met elkaar in gesprek gegaan over het nieuwe Bouwbesluit.
- De komende tijd worden er verder diverse presentaties in het land gegeven en artikelen gepubliceerd over dit onderwerp.
- De bestaande Helpdesk bouwregelgeving en brandveilig gebruik en de Adviescommissie praktijktoepassing brandveiligheidsvoorschriften zullen worden voortgezet.
- Tevens is het meldpunt Bouwbesluit 2012 open gesteld. Hier kan men melding doen van een inconsistentie of onduidelijkheid in het Bouwbesluit 2012, de bijbehorende ministeriële regeling en de indieningvereisten die hierbij gelden bij het aanvragen van een vergunning voor bouwen.

Meer informatie over het Bouwbesluit 2012 is te vinden op de website van de rijksoverheid www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving. In de digitale Nieuwsbrief Bouwen met Kwaliteit is en zal de komende tijd ruim aandacht aan het Bouwbesluit 2012 worden besteed. Op bovengenoemde website kunt u zich op deze nieuwsbrief abonneren.